

Kooperatív módszertanra épülő együttműködés alsó tagozatban

Moharos Ágnes - szaktanácsadó

Református Pedagógiai Intézet

2020. június 2.

MIT TEHETÜNK...

...a konfliktusok kezeléséért

...a szocializációért,

...a motiváció fenntartásáért,

...az eredményes együttműködésért,

...egymás elfogadásáért,

...az egyensúly fenntartásáért,

...a motiváció felkeltéséért,

Hatékonyága

- ▶ **Önálló és közös ismeretszerzés**
- ▶ **Segítő kölcsönösség**
- ▶ **Közvetlen gondolatcsere a tanulóknál**
- ▶ **Együttműködő magatartás, versengés háttérbe szorul**
- ▶ **Ismeretek megosztása, átadása**
- ▶ **Személyiség, közösség fejlődése**
- ▶ **Együttes siker – pozitív csoportélmény**
- ▶ **Értékelés több szinten érvényesül**

MIÉRT ALKALMAZZÁK?

élmény a gyerekeknek

alternatív pedagógiai módszer

mindenki egyformán fontos!

önismeret, önbecsülés fejlődik

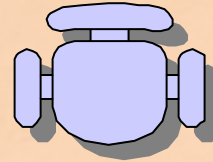
Szociális kompetenciák

Közös tanulási folyamat

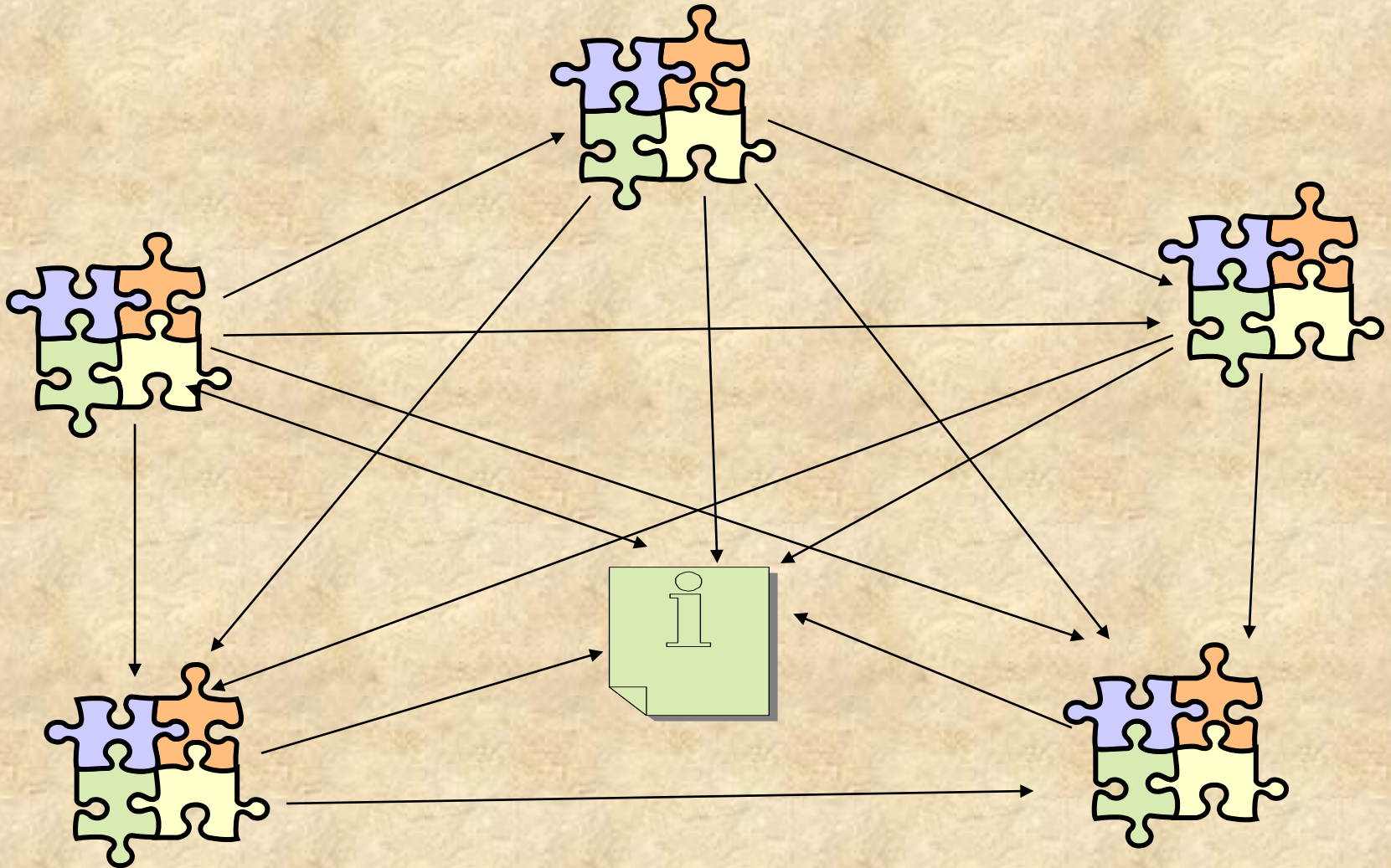
esélyegyenlőség minden tanuló számára

Hagyományos osztálymunka

TANÁR

Optimális osztálymunka

Mottó: Senki sem olyan okos közülünk, mint amilyen okosak vagyunk **együtt!**

❖ Véletlenszerű vagy irányított (csoportalkotás szerint)

A kooperatív csoportmunka egyik alappillére az irányított csoportalkotás.
Hosszabb távon működnek együtt.

❖ Heterogén vagy homogén (összetétel szerint)

A kooperatív tanulás különböző iskolái alapvetően a heterogén csoportok mellett foglalnak állást. Egyes iskolák (pl. Kagan) egyes esetekben (pl.: nyelvtanulás) a homogén csoportokat is hasznosnak tartják. Az azonban fontos, hogy a csoportösszetétel milyenségének garanciája csakis az irányított csoportszervezés lehet.

❖ Csoportlétszám

A páros munkától a hatfős csoportig terjed a lehetséges csoportlétszám. Leggyakrabban a négyfős csoportokat használják, amelyek könnyen alakíthatók a párhuzamos interakció leghatékonyabb eszközévé, páros munkává.

IRÁNYÍTOTT CSOPORTALKOTÁS

- Az **irányított csoportalkotás tudja csak egyértelműen biztosítani a kooperatív tanulás céljait**: a heterogén csoportban történő interaktív tudásszerzési folyamatot és az ehhez kapcsolódó **kompetenciafejlesztést**.
- Az alaposan végiggondolt és megtervezett csoportalakítás a tanár részéről komoly **előkészületeket** igényel az alábbi szempontok szerint.
- A tanárnak tudnia kell, hogy az adott tudásterületen a diák milyen **ismeretekkel, képességekkel és készségekkel rendelkezik**. Ennek felmérése nemcsak a csoportbeosztást segíti, hanem kiindulópontul szolgál a kooperatív munka keretében végzett differenciáló, egyéni fejlesztést szolgáló munkához is.
- **Az osztály szociometriájának elkészítése** a csoportbeosztást a folyamatos csoportfejlesztés feladatai szempontjából érinti. Tudnunk kell, hogy az osztályban ki kivel tud és szokott együttműködni, ki van **központi és peremhelyzetben**.
- Figyelembe kell vennünk az egyenletes **fiú-lány**.

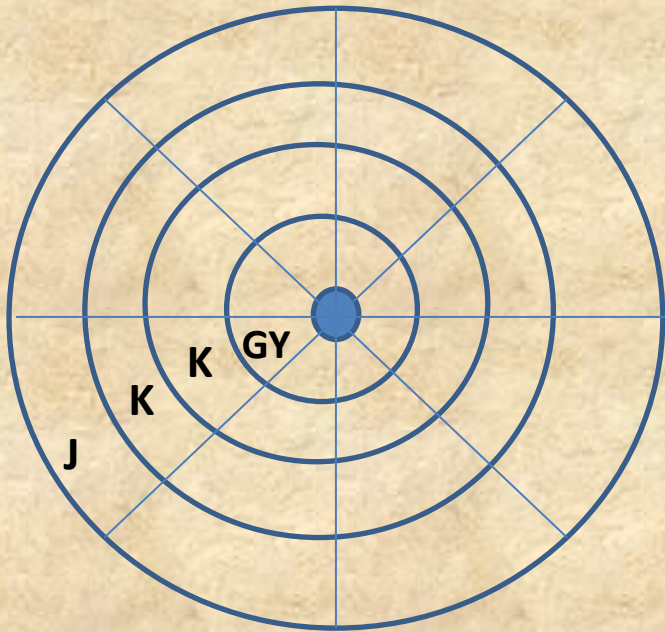
A fentieknek megfelelően – egy négyfős csoport esetén a következők meglétekor mondható **ideálisnak** egy heterogén csoport:

- ❑ Az adott tudásterülethez köthetően **egy élenjáró, egy jelentős segítségre szoruló és két közepesen teljesítő** diák kerül a csoportba.
- ❑ Biztosan tudjuk, hogy **milyen viszonyban vannak** az egy csoportba soroltak **egymással**. (Vállalható a nagy „ellenségek” vagy „legjobb barátok” egy csoportba sorolása, ekkor azonban a csoportfejlesztésnek erőteljesen meg kell jelennie a folyamatos és kiegyensúlyozott együttműködés érdekében.)
- ❑ **Fiúk és lányok** is vannak a csoportban.

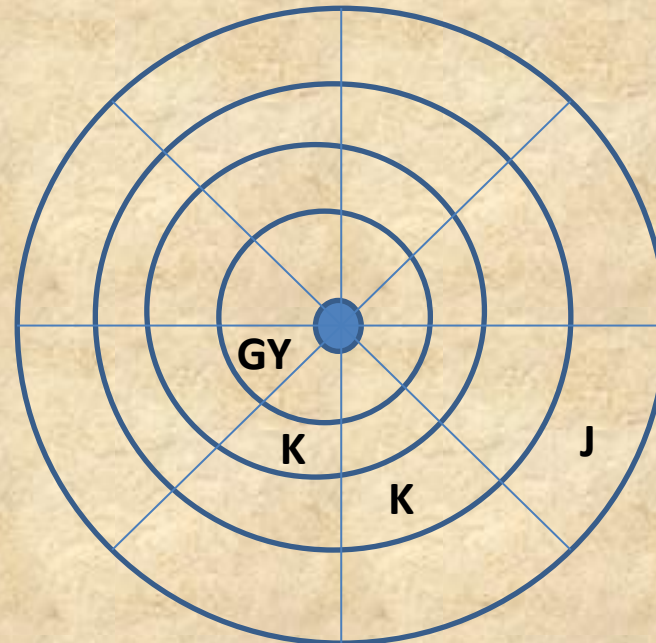
*Gyengébben teljesítők **esélyt kapnak**, hogy ne maradjanak le
Jobb képességűek **tanítva tanulhatnak!***

Csoportformáló kerék

1. Kiinduló helyzet

2. Második helyzet

GY: gyenge teljesítményű

K: közepes teljesítményű

J: jó teljesítményű

A csoportok összetétele a forgatás után vegyes lesz

Véletlenszerű csoportalakítás

A **véletlenszerű csoportalakítási módok** esetén homogén és heterogén összetételű mikro- csoportok is létrejöhetnek. Esetenként kénytelenek vagyunk véletlenszerű csoportalakítási módokat alkalmazni, különösen akkor, ha **nincsenek előzetes ismereteink** a csoportról, **nincs is lehetőségünk az előzetes ismeretek megszerzésére**, és olyan **rövid időt töltünk a csoporttal**, hogy a részletes megismerésre szánt idő nem térül meg.

Véletlenszerű csoportalkotás kollázsképpel

A kooperatív munka során feldolgozandó témához kapcsolódóan **annyi képet** választunk, **ahány csoportot** szeretnénk létrehozni.

A képeket **annyi részre daraboljuk**, **ahány fő** lesz egy csoportban. (azaz annyi képrészletünk lesz összesen, ahány fős a nagycsoport).

Minden résztvevő **húz egy képrészletet**.

A résztvevők a teremben sétálva **megkeresik** azokat, akikkel egy teljes képet tudnak alkotni.

Az egymásra talált csoportok
Leülnek és megismerkednek.

Véletlenszerű érdeklődési mozaik

A feldolgozandó témát annyi **résztémára** bontjuk,
ahány csoportot kívánunk létrehozni.

(Pl.: *Magyarország- éghajlat, gazdaság, ipar, kultúra*
Népmesék- láncmese, csalímese, tündérmese)

Minden résztvevő érdeklődése szerint választ egy témát.

Az **azonos témát** választók megkeresik egymást,
ők alkotnak majd egy csoportot.

CSOPORT IDŐKITÖLTŐ

Írjátok a rejtvénybe a melléknevek
ellentétes jelentésű páriját!

1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									

király

papagáj

Szerepek szerepe:

- ✓ Biztosítják a **munka arányos felosztását,**
- ✓ Támogatják a feladat végrehajtását,
- ✓ Segítik a részvétel ellenőrzését,
- ✓ A **tagok felelősségvállalását,**
- ✓ Az **egyéni szociális kompetenciák** fejlődését.

Nyomolvasó

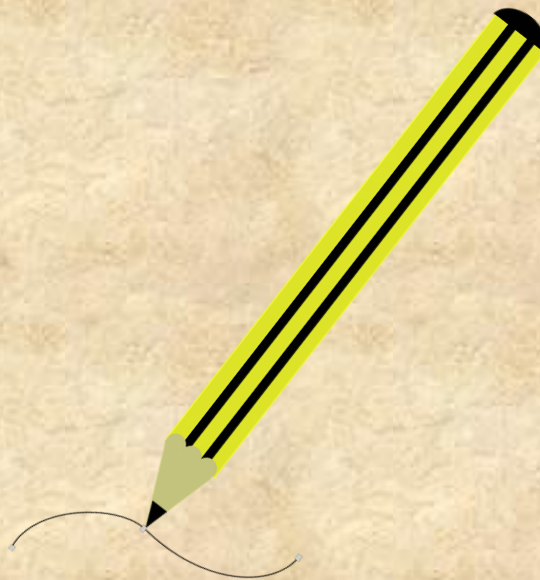

ZÖLD SZÍN: NYOMOLVASÓ

- "Nekünk az a dolgunk.."
- "Nézzük csak a szövegünket..."

Ez a szerep a csoporton belül megvalósuló munka során minimalizálja az elkalandozást, segít értelmezni a feladatot, megfelelő tartalmi nyomon tartani a csoportot.

Jegyző/ írnok

KÉK SZÍN: JEGYZŐ

-”Mondjátok, hogy mit is írjak a közös munkánkba...”

-”Mindent olvashatóan írjunk...”

A csoport íráso*s* feladatainak elvégzéséért felelős szerep, így az egyéni és közös munkákért egyaránt.

Időgazda

FEKETE SZÍN: IDŐGAZDA/
óramegfigyelő

-”Osszuk be az időnket!..”

-”Még ...percünk van.”

Ez a szerep a csoport számára a tanár által kiadott időkeretet osztja be, és követi nyomon, hogy a feladat ne csak megfelelő tartalommal és írásos formátumban, hanem időre készüljön el.(időkerettel való gazdálkodás)

Bátorító

PIROS SZÍN: BÁTORÍTÓ

-”Minden vélemény számít, hallgassuk meg őt!”

-”Most te következel.”

-”Ez nagyon jól sikerült..”

-”Lássuk, ki mit gondol...”

A csoportmunka tartalmát, formáját és idejét nyomon követő személyek szerepének érvényesülése során legkönnyebben a csoport együttműködés és az egyenlő részvétel sérülhet.

Lehetnek domináns és háttérbe szoruló tagok. Ennek ellensúlyozását látja el a bátorító.

Csendkapitány

Figyelmezteti társait, ha túl zajosak.

Mérleg

Gondoskodik arról, hogy mindenkinek a véleménye szót kapjon.

Bátorító

Bíztatja társait a munkára, és dicséri őket!

Órafigyelő

Figyeli a rendelkezésre álló időt. Jelzi társainak az idő múlását.

Beszerző / eszközfigyelő

Gondoskodik a munkához szükséges eszközökről.

Edző

Segít az anyag elsajátításában, de vigyáz, hogy nem oldja meg helyette a feladatot. („Gondolj a második szabályra!”)

Szóvivő

Összefoglalja és képviseli a közösen megoldott feladatot.

Rendező

Figyelmezteti társait a szabályok betartására, és arra, hogy rendet tartsanak maguk körül.

Fontos, hogy minden gyereknek legyen szerepe a csoporton belül, és a szerepek forogjanak!

Kilépő kártya

1. A legfontosabb dolog, amit megtanultam...
2. Ami leginkább tetszett...
3. Ami leginkább problémát okozott...
4. Akitől a legtöbbet tanultam...
5. Amit még szeretnék tudni...
6. Szeretném továbbgondolni azt, hogy...
7. Nem értettem azt, hogy...

Értékelő kártya

Izgalmas

Humoros

Tanulságos

Értékelő tábla

<i>Mai egyéni munkám</i>					
<i>Mai munkám a csoportban</i>					
<i>Mai hangulatom</i>					
<i>Mai órai fegyelmem</i>					
<i>Csoportom mai munkája</i>					
<i>Csoportom mai fegyelme</i>					
<i>Csoportom mai hangulata</i>					

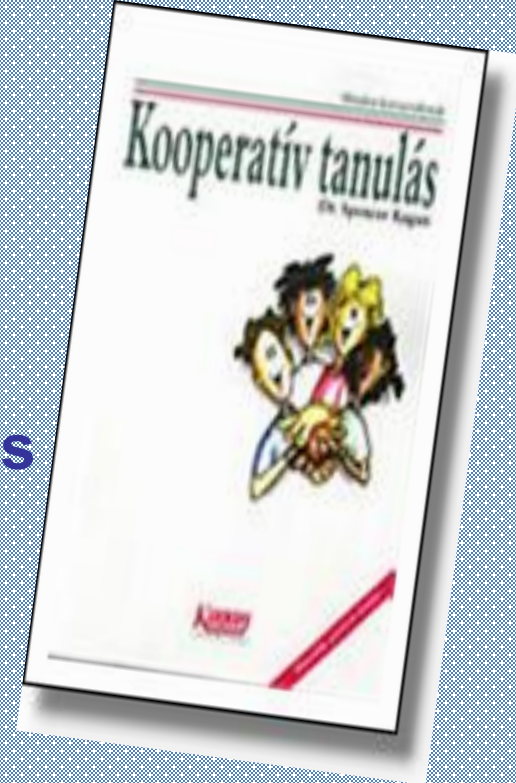
Könyvajánlat:

Spencer Kagan (2001)

Kooperatív tanulás Önkonet Kft., Budapest

Dr. Orbán Józsefné

**A kooperatív tanulás: szervezés és alkalmazás
(Pécs, 2009)**

Arató Ferenc- Varga Aranka (2006)

Együtt tanulók kézikönyve Pécsi Tudományegyetem, Pécs

Radicsné Szerencsés Terézia (2008)

Minőségi munka a tanítási órákon

Együtt-működik

Kooperatív foglalkozástervek (2004)

Független Pedagógiai Intézet

Dr. Orbán Józsefné

**A kooperatív tanulás:
szervezés és alkalmazás**

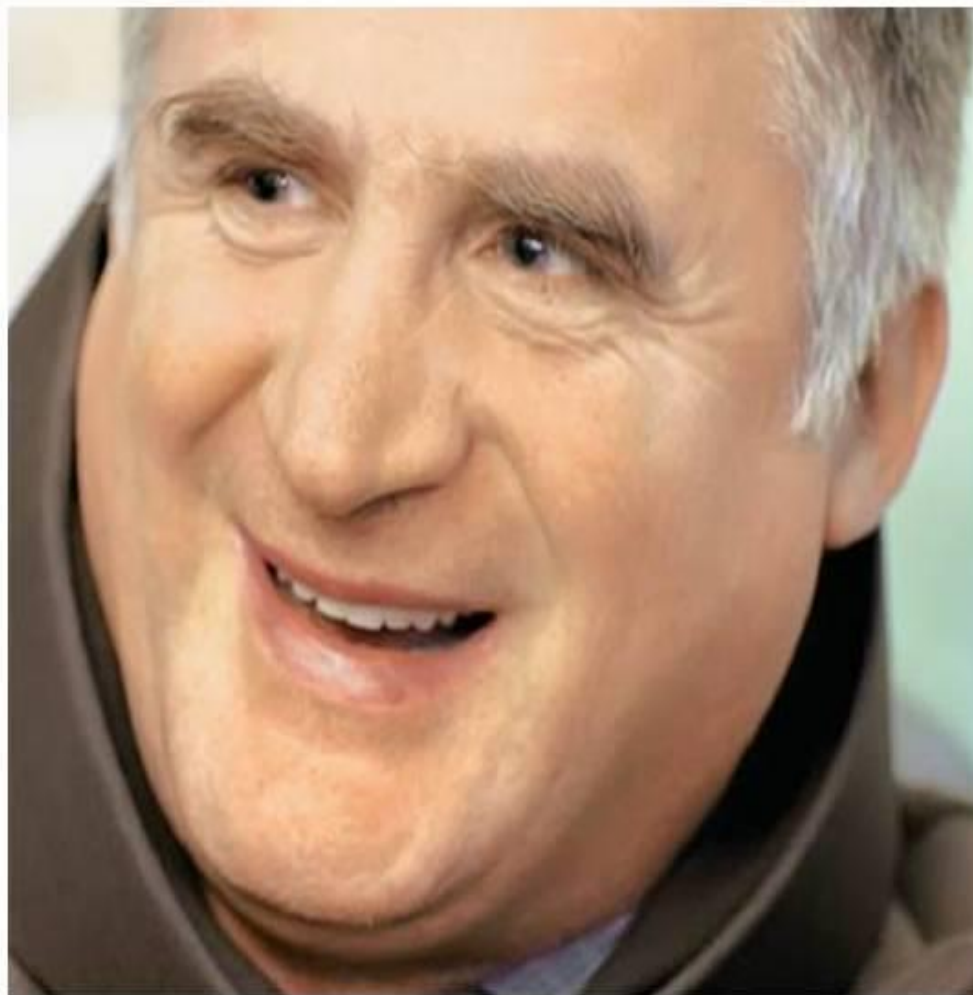

Együttműködés a tanulásban

Aki nem hisz abban, hogy mennyi jó ember van, az kezdjen el valami jót tenni, és meglátja, milyen sokan odaállnak mellé.

Útravaló

Köszönöm a figyelmet

Sok erőt, kitartást, feltöltődést kívánok!